

Kazimierz Kuśnierz

Danuta Kłosek-Kozłowska *Ochrona wartości kulturowych miast a urbanistyka*

Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej, Warszawa 2007 (ss. 208, 136 rycin)

Rozpowszechniona przed kilkoma tygodniami publikacja książkowa Danuty Kłosek-Kozłowskiej dotyczy szeroko rozumianej problematyki ochrony miast zabytkowych. Została wydana przez Oficynę Wydawniczą Politechniki Warszawskiej jako praca naukowa w serii Architektura, 4. Jest to publikacja niezwykle aktualna w czasach, kiedy współczesne nadzieje związane z rozwojem miast historycznych, pozostające w konfrontacji z ich wartościami zabytkowymi, podlegają presji żywiołowych procesów inwestycyjnych, dających szansę na aktywizację, ale też rodzące zagrożenia utraty wartości kulturowych. Zatem na tę publikację naukową należy zwrócić szczególną uwagę, tym bardziej, że literatura naukowa na ten temat jest ilościowo i jakościowo uboga.

Autorka tej publikacji jest kontynuatorką „szkoły” utworzonej na Wydziale Architektury Politechniki Warszawskiej przez profesorów Tadeusza Tołwińskiego, Waclawa Ostrowskiego oraz Teresę Zarębską. W swojej pracy rozwija myśli swych wielkich poprzedników. Dowodzi m.in., że spojrzenie analityczne na struktury przestrzenne miast zabytkowych z pozycji historyka urbanistyki jest niezbędne w złożonym procesie opracowywania studium uwarunkowań oraz planu miejscowego.

Ocena wartości kulturowych dziedzictwa miast ma znaczenie przecieź nie tylko dla historii czy dla badań naukowych, ale przede wszystkim dla współczesnego rozwoju tych ośrodków, których wartości zabytkowe winny być rozpoznane oraz świadomie eksponowane w dzisiejszym krajobrazie kulturowym owych ośrodków. Autorka stawia tezę, że potencjał dziedzictwa miast jest nadal w Polsce mało wykorzystywany w sferze kształtowania i rewaloryzacji przestrzeni, a przecieź w sferze projektowania urbanistycznego i planowania przestrzennego winien stanowić niezwykle

ważny czynnik pozwalający zachować m.in. indywidualizm miejskiej przestrzeni, w której centrum żyje współczesny człowiek z jego potrzebami i aspiracjami.

W prezentowanej publikacji Danuta Kłosek-Kozłowska wśród wielu wątków, szeroko analizowanych na tle rozwoju wiedzy o odnowie miast, wywodzących się z prac Camilla Sitte przywołuje ważną refleksję, że ochrona wartości kulturowych miast może być najskuteczniejszym instrumentem rozwoju lokalnego. Dotykając świata lokalnych wartości wyzwala bowiem społeczną aktyw-

ność i umacnia proces partycypacji w tworzeniu planów miejscowych. Rozwijanie aktywności społecznej poprzez projekty odnowy, rewaloryzacji czy rewitalizacji środowiska historycznego miasta daje szansę wspierania lokalnej przedsiębiorczości, przeciwdziałając jednocześnie tak częstej dziś marginalizacji i segregacji społecznej. *Partycypacja obywatelska w procesie planistycznym stwarza nieograniczone możliwości dla niebanalnych form samorządności i edukacji społecznej – aktywnego uczestnictwa obywateli w procesie odnowy miast, którego ważnym społecznym celem jest możliwość osobistego wpływania na jakość życia w mieście* – pisze w zakończeniu książki autorka. Jakie efekty przestrzenne daje prezentowane w pracy podejście do roli dziedzictwa oraz udział obywateli w konstrukcji planu miejscowego, pokazują znane przykłady adaptacji dawnych struktur miast do potrzeb współczesnego życia realizowane dziś w wielu miastach i regionach Europy.

Prezentowana książka charakteryzuje się nienaganą szatą graficzną trafnie uzupełniającą myśli zawarte w tekście. Jest publikacją, która zainteresuje naukowców i konserwatorów zabytków, architektów i urbanistów zajmujących się problematyką ochrony miejskich zespołów zabytków oraz planowaniem przestrzennym w środowisku historycznym.